

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EGEBÆKKEN

MEDLEMSBLAD FOR

HISTORISK FORENING
FOR
ESPERGÆRDE OG OMEGN

NR 21

DECEMBER

1996

100 år siden bilen kom til Helsingør

Den 11. april 1897 kørte den første bil ad Strandvejen forbi Espergærde til Helsingør og retur ad Kongevejen. Denne begivenhed markeres i dette nummer med 4 artikler om bilismens barndom - se siderne 9-19.

"Marie Grubbe" i Nyrup

Historien om adelsfrøkenen, der endte som skomagerenke i Mørdrup og Nyrup - læs side 3.

JULEHYGGE

NU OGSÅ FORENINGS-ARRANGEMENTER I DECEMBER
SE SIDERNE 22-23

EGEBÆKKEN

REDAKTION AF DETTE NUMMER:

Kjeld Damgaard (ansvh.), Rugmarken 27, 3060 Espergærde, tlf 42 23 52 97

Ida Schmidt, Stubbvænget 13, 3060 Espergærde, tlf 42 23 48 48

Helge Rasmussen, Mørdrupvej 57, 3060 Espergærde, tlf 42 23 27 64

TRYK:

Pædagogisk Centrals Trykkeri, 3070 Snekkersten, tlf 49 26 62 40

Kulturåret - set med lokale briller

HD- "Kulturby 96" - projektet synger nu på sidste vers, og vi kan se tilbage. Vi er blevet præsenteret for en mangfoldighed af arrangementer, hvoraf nogle har været til at ryste på hovedet af, men andre fortjener anerkendelse.

Uden at have en målestok for international bevågenhed eller sammenligning med andre kulturbyers præstationer, kan man dog mene at København og hovedstadsområdet kan være sin indsats bekendt.

Blandt projekter, der særlig berører vore interesser, skal her kort omtales nogle enkelte:

Hamlet-sommeren har været for dyr for Helsingør kommune; men vi håber, at de fornemme præstationer ved Kronborgs bastioner udvirker, at man også fremover vil anvende det enestående sceneri og miljø til sommerarrangementer.

Vi bemærker også den særlige restaureringsindsats, der har ført til genskabelse af Det Kriegerske Kaskadeanlæg samt Barokhaven i Frederiksborg Slotshave. Her er skabt en blivende attraktion.

Ligeledes må man pege på nyindretningen af Isrum Kloster. Det bliver spændende at følge dette kulturcenter, der med sin placering og historiske baggrund har mulighed for at give os stor oplevelser.

Helt lokalt kunne vi glæde os over Flynderupgaard Museets udstilling "Mellem Skov og Strand". Her vistes på fineste vis kunstnernes betagelse af Nordøstsjælland og københavnske landliggerses færden her for få generationer siden.

Til slut skal omtales et af de mindste kulturprojekter: "Ordet er Jeres".

Adskillige steder har været afholdt fortælleraftener, således også på Espergærde Bibliotek. Denne aften forløb ovenud godt med stor tilslutning og gode fortællere. Det tyder på, at der i vor tv-tid er mange, som savner den gamle tradition: At fortælle. Foreningen har derfor besluttet at gennemføre en fortælleraften op mod jul, og vi er glade for, at Else Elbæk, som også var trådholder ved det første arrangement, vil gennemføre denne aften. Skulle den blive en succes, vil vi gentage den næste jul, så måske har Kulturåret på denne måde været af størst betydning for vor forening.

"Marie Grubbe" i Nyrup.

af Kjeld Damgaard

Historien om Marie Grubbe, der blev født som adelsfrøken af rige forældre, men endte som fattig færgeskone, er udødeliggjort af adskillige af vore kendteste forfattere. En næsten tilsvarende historie har måske udspillet sig i Mørdrup og Nyrup. Christiane Henriette Hansen, f. baronesse Rosenørn var navnet. Spørgsmålet er: Hvordan endte hun som skomagerkone i Mørdrup og i Nyrup ?

Til belysning af Christiane Hansens historie, er det lykkedes at finde tre hovedkilder, hvoraf F. Smiths fra 1941 er den mest gennemarbejdede. F. Smith ejede Nyrupgaard fra 1896-1923. To kilder er begge erindringer, som medtager en kort beskrivelse af Christiane i Nyrup. Den ene er skrevet omtrent samtidig (som F. Smith) af

skoledirektør *Sofus Franck*, der voksede op i Nyrup. Den anden er skrevet af tømrer *N.P. Hansen*, der var født og boede hele sit liv i Mørdrup. Dertil kommer en række andre kilder, bl.a. avis-artikler, folketællinger m.v.

MYSTERIET

Ovennævnte erindringer om Christiane stammer fra 1880'erne og 1890'erne, og gennemgående er det, at hun på alle måder var et helt specielt menneske. Stort set alle detaljer om hende stemmer ganske godt overens, men ikke på ét punkt: Hvordan hun var havnet som skomagerkone i Nyrup. Rygterne om hende var mange, men koncentreredes dog om følgende hovedhistorie: Hun var taget hjemmefra som 15-16-årig. Om hun var løbet hjemmefra p.g.a. af et kærlighedsforhold, p.g.a. ungdommelig kâdhed, eller om hun blev jaget ud

hjemmefra, er der imidlertid stor uenighed om.

SLØR OVER FORTIDEN ?

Det synes i det hele taget som om hun selv har søgt at lægge et slør ud over hendes fortid, ved simpelthen at have fortalt forskellige versioner til forskellige personer igennem tiderne. *Sofus Franck* fortæller således, at hun selv havde fortalt, at hun løb hjemmefra for at gifte sig med kæresten som 16-årig. *N.P. Hansen* havde derimod hørt, at hun som ung ikke havde opført sig godt, havde haft for intime bekendtskaber med godsets karle og tjenerskab, så hun enten var blevet jaget bort eller måske selv var løbet bort. *Fr. Smith* har talt med Christianes datter, som imidlertid nærmest var af den opfattelse, at hendes moder var kommet til Helsingør for at være i huset hos daværende borgmester *Olrik*, der var gift med en tante til *Christiane*.

Flece kilder peger dog på den omstændighed at hun som ung havde været malkepige på Amager, men intet sikkert kan siges om denne del af hendes liv. Hvis teorien om hendes tid i huset hos tanten og onklen i Helsingør er rigtig, så forklarer det måske også hvorledes hun fandt sammen med skomager *Rasmus Hansen* fra Øerne. Han var godt nok 16 år ældre end hende, der var født 8. juni 1818, og hvornår de blev gift står heller ikke helt klart. Deres ældste barn blev imidlertid født i 1846, så på dette tidspunkt var de jo gift.

FAMILIEN ROSENØRN

Om hendes fortid var der altså en hel del uenighed. Da hun døde i 1901

skrev *Helsingør Avis* bl.a. at hendes vugge stod på Horsens-egnen. Videre stod der: "*En sjældnen Gang kunde hun selv fortælle om sit tidligere Liv og om sin Barndom, da hun kørte med Fire for til Danseskole i Horsens*". Om hun rent faktisk har levet en tid i nærheden af Horsens kan ikke afvises. På hendes dødsattest, som *Fr. Smith* citerer, står der, at hun som ung havde forladt en gård på Randers-egnen og ikke senere vendt tilbage. Af Danmarks Adels Aarbog fremgår det imidlertid, at hendes far, *Christian Rosenørn*, var søn af kammerherre, oberstløjtnant *Mathias Rosenørn* til *Katholm* - en meget stor herregård lige syd for Grenaa på *Djursland*. *Christian Rosenørn* havde 5 søskende som alle klarede sig godt - derimod synes det som om *Christian* og hans hustru *Marianne Sørensen*, ikke rigtigt havde heldet med sig. Oprindeligt havde faderen tilsyneladende fået/arvet proprietærgården *Ingvorstrup* ved Grenaa, men måtte afhænde denne. Alt tyder på, at han hen ad vejen havde måttet afhænde den ene gård efter den anden, for at overtage stadig mindre gårde. I 1832 var det slut - han ejede ikke mere nogen gård - og nu var *Christiane* jo blevet 14 år.

Og her skal vi måske finde årsagen til *Christianes* nye liv. Det var måske af simpel nød, at hun måtte flytte hjemmefra - eller måske i protest over at faderen ikke længere kunne sørge for at anstændigt liv ? Og måske var faderens sørgelige endeligt heller ikke rigtigt noget at prale med - så alt i alt var det måske bedst at lægge tågeslør ud for at sløre hendes egentlige fortid ?

Christiane Henriette Hansen, f. Rosenørn, blev født 8. juni 1818 og døde 28. juli 1901. Det her gengivne foto er det eneste kendte af hende - og dets bevarelse skyldes Fr. Smith, som i 1941 skrev sine erindringer om hende.

ARVEN

Da faderen døde i 1853 ser det ud til at Christiane arvede en mindre sum penge. Rasmus og Christiane boede på dette tidspunkt i Mørdrup, men købte i

1854 for arven et lille hus, kaldet "Lerbakkehus" i Nyrup for 200 Rdl. kontant. Her boede de så til manden døde i 1878. Lit par år senere solgte hun huset, men betingede sig at hun

kunne bebo den ene ende af huset med et lille køkken og en stue. Det var så hendes bolig frem til hendes død - og huset kom på egnen hurtigt til at hedde "Christianes Hus" - en betegnelse, der har levet helt frem til nutiden.

EFTER MANDENS DØD

Efter mandens død i 1878 måtte Christiane klare sig selv - men efter sigende, gjorde det nu ikke den store forskel. Som *Fr. Smith* skriver, så var der alligevel ikke en eneste der kunne huske at hendes mand, Rasmus Hansen, nogensinde havde lavet dagens arbejde. Christiane ernærede sig således nu som sælger af brød, kringler, bolsjer, skrå, tobak og - uofficielt - øl. Brødet hentede hun i Helsingør med et åg og to kurve, skønt hun var dårligt gående. Hun leverede tilsyneladende til nogle faste kunder, men ellers var det Nyrups første "kiosk" eller "købmand", som hun her åbnede. Hovedsageligt var det vejfarende eller egnens ungdom som kom her og købte lidt fornødenheder. De vejfarende kom lige forbi hendes hus, der jo dengang lå lige hvor vejen mellem Hillerød og Helsingør løb (- det var før den nuværende Helsingørsvej blev ført syd om Nyrup Landsby).

Det er i denne egenskab, at hun blev husket, men i virkeligheden var hun nødsaget til at supplere sine indtægter med at arbejde på især Nyrupgaard og Sindshvile i bl.a. roe- og høsttiden. Hun gik heller ikke af vejen for at strø gødning eller våge ved en griseso. Hun var ganske agtet for dette arbejde, som hun - i mindre udstrækning - fortsatte med helt til sin død. *Sofus Franck*

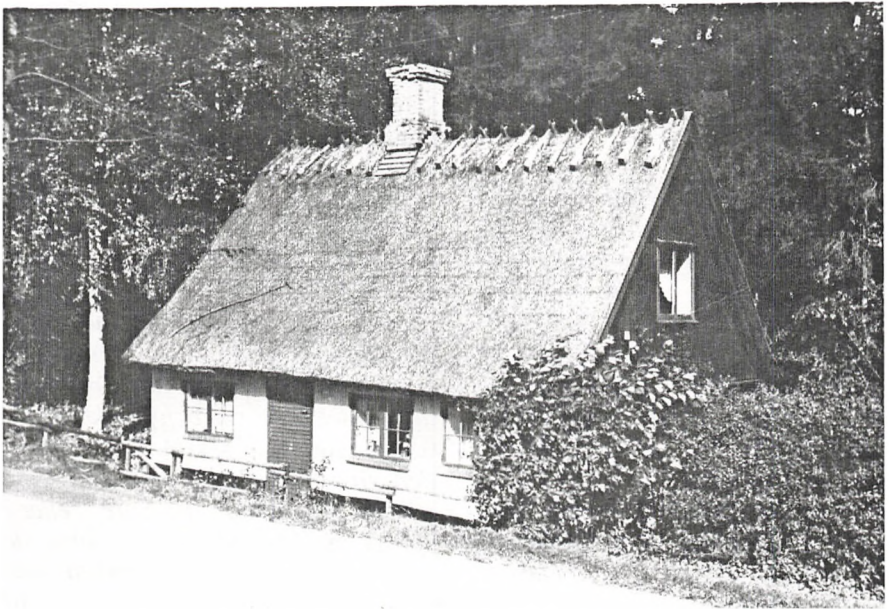
erindrer også, at hun gerne påtog sig andre opgaver, f.eks. engang, da der skulle købes igler til en hævet fod, så påtog hun sig straks at vandre til Helsingør mod et såre beskedent vederlag.

CHRISTIANES HUS

Sofus Franck husker om hende, at i hendes stue stod kagedåser og bolsjedåser meget appetitligt ved hendes seng. Han skriver det antagelig ironisk her, men *Fr. Smith* havde dog det indtryk, efter talrige besøg, at der var rent og ordentligt. Om hendes hjem skriver *N.P. Hansen*: "*Stuen man kom ind i var, som andre Smaahjem den Gang, meget spartansk med Bord, Bænk og Stole af malet Fyrretræ, men det forekommer mig, hun havde et Billede der hang paa Væggen. En smuk indrammet Blyanttegning af en ung Pige i - man kan vel nærmest kalde det - Baldragt. Jeg tænker det maaske var en Erindring fra fordums Herlighed. Den slags saa man ellers ikke hos Smaafolk, naar dér var noget paa Væggen, var det gerne Rædsler af Olietryk: Kejseren af Rusland, Kejserinde Dagmar og lignende.*" *Sofus Franck* husker om huset, at det var et lille dårligt hus, og at der på væggen i hendes stue hang et indrammet billede af Klør Knægt !

SMUGKRO ?

I hendes lille "forretning" kom egnens ungdom således. *N.P.Hansen* skriver således: "*Naar man kom forbi, var det som om man skulde derned, som om det ikke var helt rigtigt, naar man ikke havde været nede og købe et eller andet hos Christiane. Nyrup Skole laa tæt ved, der var mange Børn den Gang, de havde nok ikke mange Penge*

*"Christianes Hus" blev oprindeligt kaldt "Lerbakkehus". Det ligger endnu i Nyrups udkant på adressen Krogenbergvej 12. Huset er her fotograferet i 1979, hvor det endnu havde den størrelse og ydre fremtræden som da Christiane levede ved århundredeskiftet. I de senere år er huset moderniseret og udvidet.
(Foto: Kjeld Damgaard)*

paa Lommen, men en to- eller femøre kunde jo somme Tider skaffes og for dem kunde der købes et stort Kræmmerhus Bolsjer.Fra Tipperup, Espergærde, Mørdrup, Rørtang og Snekkersten gik Børn den Gang til Præsten i Tikøb. De var jo ogsaa Kunder hos Christiane. Jeg har gaaet i Aftenskole i Nyrup Skole, inden vi gik Hjem skulde vi ogsaa altid hen at købe et eller andet i Forretningen. Naar vi saa kom en halv Snes Stykker traskende ind paa en Gang, skændte og smeldte hun - vi var jo ved at sprænge Hytten, men naar vi begyndte at købe - vi havde jo lidt flere

Penge end Skolebørnene - hjalp det jo noget paa Humøret. Kager, Bolsjer og lignende maatte hun handle med, men Bajersk Øl var forbudte Varer. Hun havde flere Gange mødt paa Birkekantoret i Fredensborg, fordi hun holdt Smugkro, men det hjalp ikke. Hun bandede som en Tyrk paa, at de ikke skulle bestemme hvad hun maatte eller ikke maatte. Det var heller ikke saa strengt i de Tider, der blev set igennem Fingre med mange Ting. Det skete, at vi var et Par Stykker, der dumpede ned hos Christiane og soldede lidt, men naar vi havde faaet to, højest tre Øl, saa

vankede der ikke mer'. Hun skulde ikke have noget Vrøvl med at vi havde faact for meget.. Det var ellers billigt at solde den Gang, en Wiibroe Lager kostede ni Øre."

Fr. Smith husker også, at hun solgte øl i sin lille forretning. Det var, skriver han, en kendt sag, at her kunne de vejfarende få et lille ønske opfyldt, men nogen risiko var der ikke, for smugkro var det ikke, og det syntes, at den høje Øvrighed i Fredensborg lukkede et øje. Og en kendt sag, må det have været, for selv i hendes nekrolog i Helsingør Avis er det nævnt: *Hun skaffede sig Føden ved Brødsalg og vel ogsaa hyppigt ved - uden Bevilling - at sælge en Flaske Bajersk Øl og deslige."*

KRAFTIG JARGON

N.P.Hansen husker hende som en middelhøj kvinde med en lidt grov stemme og et djærvt og kraftigt sprog. Også Sofus Franck husker hendes kraftige jargon, som holdt andre på afstand. Hun havde, skriver han, et mundlæder, der kunne svide. Hun vidste besked om alle småforsyndelser rundt om, og de kom frem, når nogen kom hende for nær. Videre skriver han: *Med Baronens (paa Fairyhill) huserede hun, naar de ikke var tilstrækkeligt opmærksomme paa hende, og hun lagde aldrig dæmper paa sin Tunge; hun vidste hvor meget de skyldte hos Skomager og Købmand."* Også Fr. Smith måtte være hende behjælpelig. Da han overtog Nyrupgaard i 1896 kom husjomfruen til ham og spurgte om han havde noget imod at Christiane fik middagsmad en gang imellem. Da han kunne forstå, at det var sket i

mange år, lod han "ordningen" fortsætte.

Selvom Sofus Franck i sine erindringer nævner, at "fordums Politur" således var gået af hende, så må han dog senere indrømme, at en vis selvfølelse af og til kom frem i hende og nævner følgende episode: *"Hun havde været til Høstgilde, og jeg spurgte hende, om hun fik danset noget. Jo, Gud ske Lov og Tak, jeg dansede to Gange med Herremanden og en med Forkarlen - det andet Rak rørte jeg ikke!"* I den tidligere omtalte nekrolog stod der: *"Af den fine Fødsel var der ikke noget tilbage, hverken i Ydre eller i Opræden, kun nu og da kom den glimtvis frem i hendes Tænkemaade."*

Fr. Smith konstaterer da også, at når Christiane var gæst ved de årlige høstgilder på gårdene, var hun selvskræven til at holde festtalen for den lille herremand på disse proprietærgårde, og talen skal have været både med lune og appel og lige velset af både gæster og vært.

FORBINDELSEN TIL FAMILIEN

At hun havde forbindelse til sin "gamle" jyske slægt, var der næppe nogen tvivl om, men samtlige kilder beretter, at hun ikke ville rejse fra Nyrup, selvom der adskillige gange var bud efter hende. N.P.Hansen havde således hørt gamle folk i Nyrup berette, at en dag var der kommet kørende en flot karet med kusk i liberi og havde holdt uden for huset hvor Christiane boede. Det var nogle af hendes nærmeste, der ville have hende med tilbage til familien, men hun havde barskt afvist dem. Fr. Smith mente dog at hun måtte have haft nogen forbindelse med familien. Dels

havde hun båret en halskæde, der var et familiestykke, og en broche, som ses på det eneste kendte fotografi af hende, vidner også derom.

SPARSOMMELIGHED

Beretningen om baronesse Christiane Rosenørn, skomagerenke i Nyrup, skal

slutte med en lille crindring af *Sofus Franck*: "*Jeg besøgte hende engang, hun laa syg. Paa Bordet stod en Medicinflaske; den indeholdt noget Dr. Røde en Gang havde givet hende, da hun havde daarlige Ben; men hun mente, det rakte nok til at gøre Virkning mod den slemme Hoste!*"

Den første bil i Nordsjælland

I det kommende forår er det 100 år siden, at den første bil kom til Helsingør-egnen. Denne begivenhed gav allerede genlyd i 1897, men ingen havde dengang forestillet sig hvad det skulle udvikle sig til.

De lokale aviser var naturligvis også interesserede i begivenheden, der fandt sted den 11. april 1897. Her gengives i sin fulde længde, hvad Helsingør Avis skrev dengang:

Helsingør havde i Gaar Besøg af den første Motorvogn, tilhørende Aktieselskabet N. Larsens Vognfabrik i Kjøbenhavn. I Vognen, der havde tilbagelagt den 5½ Mil lange Vej (med Ophold) i 2½ Time, befandt sig foruden Aktieselskabets to Direktører Henrik og William Larsen tillige de kjøbenhavnske Journalister Aug. Collin og Alb. Thorup.

I Helsingør, hvor Selskabet aflagde Besøg hos nærværende Blads

Redaktør, vakte det moderne Befodringsmiddel betydelig Opsigt, og flere hundrede Mennesker samlede sig i Løbet af kort Tid omkring Vognen for at afvente Øjeblikket, da den mærkelige Befodrning uden Heste skulde køre af Sted.

Herfra tog Selskabet, som blev forøget med et Medlem af "Helsingør Avis"'s Redaktion, ved 1½-Tiden ad Kongevejen forbi Kvistgaard, Dauglykke, Niverød og Brønsholm til Hørsholm, overalt vækkende Opsigt hos de langs Vejen boende Folk, der strømmede ud fra Husene for at se Vidunderet. I Hørsholm stoppedes op ved Slotsdammen for at forsyne det i Vognen værende Fod-Varmecapparat med Vand. Ligesom i Helsingør

samledes ogsaa her paa et Øjeblik en betydelig Menneskemasse, som med megen Interesse studerede Fremtidens Køretøj med den morsomme Motor bagpaa.

Fra Hørsholm gik Turen gennem Rudeskov til Ny-Holte Hotel, hvor Selskabet dinede og iøvrigt tilbragte Resten af Dagen paa behagelig Maade, hvorefter Turen ved 8-Tiden fortsattes til København.

Den interessante Kalchevogn, der er den første af sin Slags her i Danmark, er bygget paa ovennævnte Fabrik, medens Motoren er forskrevet fra Tyskland; en tysk Montør er engageret til Fabriken og besørger foreløbig Styringen under de forskellige Udflugter. Vognen fix og færdig staar i 6000 Kr. Drivkraften er Benzin, som ved at eksplodere sætter Motoren i Bevægelse. Det er en forholdsvis billig Drivkraft, naar man betænker, at der kun var brugt for 1 Kr Benzin for at tilbagelægge Strækningen fra København til Helsingør. Farten er 24 Kilometer i Timen, men i Gaar opnaaedes paa Strækningen mellem Nyrup Hegn og Dauglykke en Fart af 1 Mil i 14 Minutter, altsaa rigtig god Godstogs fart. Kørselen er meget jævn, idet hjulene er forsynede med 3 Tommer tykke Gummiringe, saa at man paa Landevejen kører ligesaa behageligt som i en Jærnbane-Boggie-Waggon.

Naar der holdes stille, gør Motoren en Del Spektakel, men under Kørselen fungerer den næsten lydløst. For at kunne stoppe hurtigt, naar man møder sky Heste, er Vognen forsynet med et kraftigt virkende

Bremseapparat. I det hele taget synes Hestene, ligesom i Cyklens første Tid, ikke godt at kunne gøre sig fortrolige med det nye Befordringsmiddel, som ikke trækkes af Lidelsessfæller.

Motorvognen har da ogsaa nogle Smaauheld paa Samvittigheden. Første gang Vognen var ude ad Strandvejen ved København, væltede et Flyttelæs, Hestene løb løbsk, men stoppedes i Farten af Direktør Will. Larsen, som sprang af Motorvognen.

I Gaar fik Køretøjet paa Strandvejen en brækket Vognstang paa Samvittigheden; en Cyklist gik paa Hovedet i Grøften af Skræk, men brækkede dog heldigvis ikke Halsen; ved Holte gik atter en Vognstang i Løbet. Disse Smaauheld ville dog næppe hindre Fremtidens Køretøj i at bane sig Vej; Ethvert Fremskridt kræver Ofre, og saa længe Ofrene kun ere af saa ubetydelig Natur, kan der sikkert ikke lægges Motorvognen Hindringer i Vejen.

"Man ved ikke hvad *den* kan udvikle sig til", bemærkede en af Deltagerne meget dybsindigt, da Holte var naaet. Og der kan være noget i det: Den Tid vil nok komme, da der bliver godt Køb paa Hestekødet!

I hvert Tilfælde maa man ønske de to unge energiske Direktører alt Held ned en rationel Fabrikation af automobile Vogne. Det første Forsøg er i alle Henseender vellykket, det næste, en Vogn med Luftringe, vil forbausc endnu mere - ja "man ved ikke hvad *den* kan udvikle sig til!".

32 KM/T UD AD KONGEVEJEN

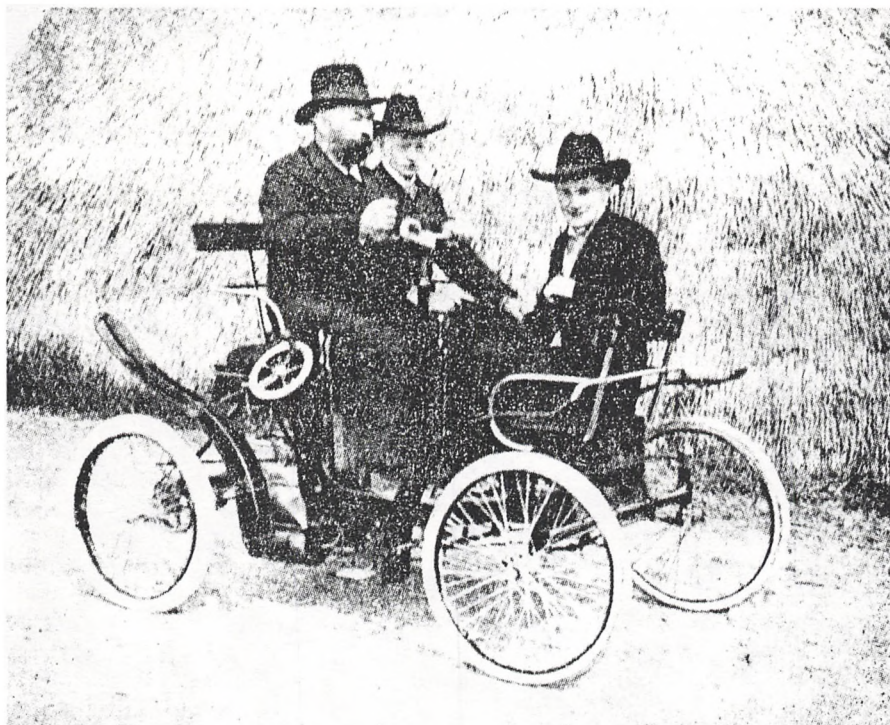
Den anførte fart ud ad Kongevejen svarer til ca 32 km/t - hvilket for datidens få motorkøretøjer faktisk var en høj fart.

Om N.Larsens Vognfabrik i København er det ikke lykkedes at finde materiale - ej heller et billede af denne bil, som man altså har produceret så tidligt som i 1896-97. I den tilgængelige litteratur er denne bilproducent faktisk slet ikke nævnt, så man må nok konstatere, at Helsingør Avis ønsker

om fremgang for firmaets vognproduktion ikke blev fulgt op.

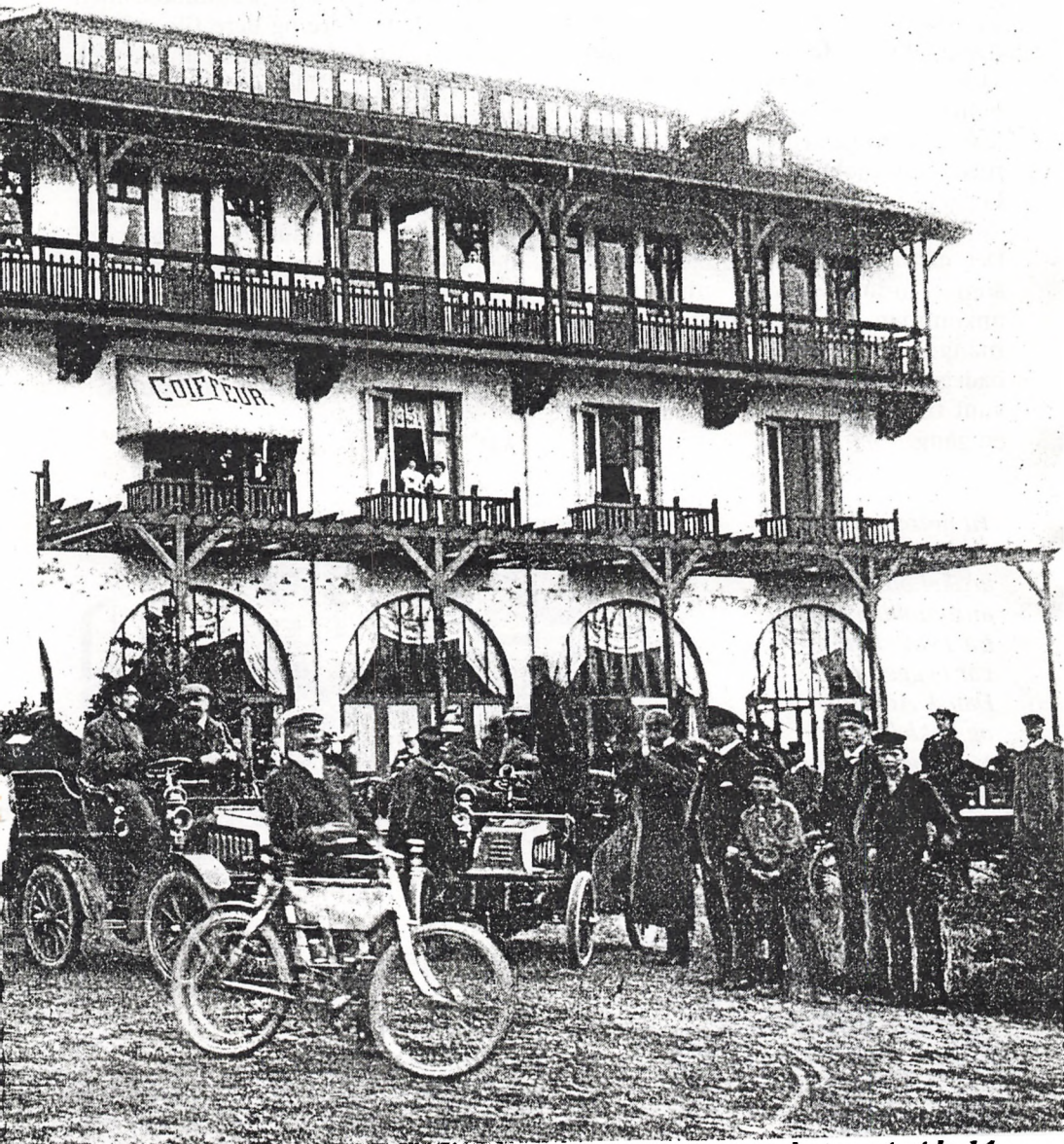
Derimod ser det ud til, at journalisten på Helsingør-bladet trods alt har anet perspektivet i den begivenhed han var med til for nu næsten 100 år siden.

Kjeld Damgaard

*Dette billede forestiller IKKE den omtalte køretur til Helsingør i 1897, men derimod en anden dansk bilfabrikant, nemlig A.L. Brems, i hans første bil fra 1899. Vi må forestille os, at den første bil, som gæstede Helsingør har lignet denne, blot med den forskel, at N.Larsens var forsynet med kaleche.
(Foto: Danmarks Tekniske Museum)*

- se teksten på side 14 ...

TEKST TIL MIDTERSIDE-FOTOET:

Udflugt med auto i 1902

"Dansk Automobilklub" foretog i juni 1902 en udflugt med automobiler og motorcykler til Danmarks *Monte Carlo*, d.v.s. Marienlyst i Helsingør. Turen gik fra København, men da politiet i Nordre Birk (nord for København) på den tid forbød al kørsel med automobiler, da måtte turen lægges om ad Hillerød.

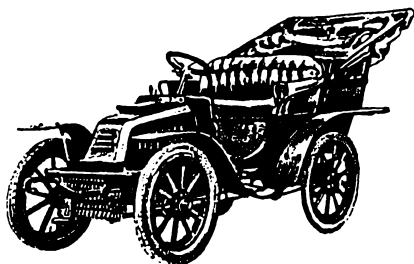
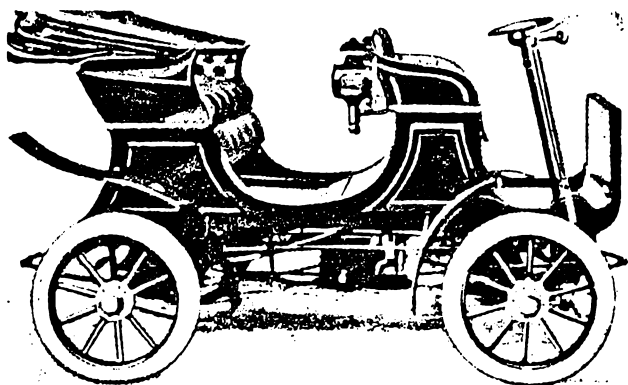
Der deltog seksten køretøjer i turen, som forløb uden uheld. Vel ankommen til Marienlyst vakte de mange biler stor opsigt blandt badegæsterne, der ikke på den tid var vant til at se et så stort antal biler på en gang.

Fotoet er hentet fra *Illustreret Tidende*, som også skriver, at automobilismen vinder stadig flere og flere tilhængere. Nu var det ikke længere sådan, at "folk standsede op og faldt i undren over et køretøj, der raslede forbi i hæsbæsende fart". Det var således allerede i 1902 blevet almindeligt i København, at se byens eneste daværende automobildroske fare fra den ene ende af byen til den anden.

Fotografiet på midtersiderne viser et udsnit af automobilklubbens køretøjer udenfor Hotel Marienlyst i Helsingør.

KD

Til højre ses den i ovenstående artikel omtalte automobildroske fra 1902. Den var bygget af Dansk Automobil- og Cyklefabrik i St.Kongensgade i København.

Til venstre ses en Opel fra 1902 - måske kan den genfindes på billedet på midtersiderne ?

8 tilstøvede motorcyklister med forvildede kvinder bagpå

Kørslen med biler og motorcykler i starten af århundredet gav anledning til mange problemer og bekymringer. Her er et par situationer fra 1914:

Da overretssagfører C. Levin, der boede i København, i vinteren 1914 havde lejet en villa i Hornbæk for den følgende sommer, ansøgte han - som reglerne foreskrev - Tikøb Sogneraad om at få anvist en vej til kørslen med sit automobil.

Det gav anledning til følgende debat i Tikøb Sogneråd:

Formanden: Jeg har faaet Sogneraadets Tilladelse til at afgøre disse Sager, men siden da har vi behandlet forskellige andre saadanne Sager. Jeg vil anbefale af Ruten anvises ad Nordre Strandvej.

N.Nielsen: Jeg slutter mig dertil.

Poulsen: Var det ikke rigtigt at fordele Trafikken, saaledes at Vej til Esromvejen ogsaa anvises?

A.Andersen: Jeg slutter mig hertil. Landliggerne paa Hornbæk skulde jo ogsaa gerne kunne køre til et Turistudflugtssted som Esrom.

Chr. Petersen finder ikke, at Borsholmvejen bør gives helt fri.

Formanden sympatiserer med, at der gives Tilladelse til Kørsel ad Borsholmvejen, saa at Trafikken fordeles.

N.Nielsen: Vi har hidtil strengt holdt

os til at anvise kun een Vej, og Strandvejen er god. Vil man fra Hornbæk til Esrom, kan man køre til Helsingør og ad Esromvejen dertil.

Formanden synes herefter, at der er mest stemning for at give Tilladelse til begge Veje, og Beboerne i Kommunen bør have Ret til at køre nærmeste Vej til Esrom. Lad os give Tilladelse til Strandvejen og fra Hornbæk og Borsholmvejen til Esromvejen og benytte denne Tilladelse som Rettesnor for Formanden ved Fremtidige Tilladelser.

Chr. Petersen: Formanden plejer ellers ikke at benytte nogen Rettesnor.

Formanden ønsker Bevis herfor.

Chr. Petersen: Der er flere Tilfælde.

Formanden: Jeg har givet Enkelte Tilladelse ved specielle Lejligheder til at køre ad forskellige Veje, bl.a. en Mand, der vilde herop og betale Skat.

Harboe: Det er en af de glædelige Tilladelser!

N.Nielsen: Det er for Landboerne heldigt at hindre, at vore unge Heste forskrækkes.

Poulsen tror netop, at det er praktisk langsomt at vænne Hestene til Automobilerne, og samtidig fordeles Trafikken.

Harboe: Det er molboagtigt at anvise Hornbækgæster at køre til Helsingør for at komme til Esrom !

Poulsen: Mange Landliggere vil være glade over, at de ikke er henvist til en Vej alene.

Harboe: Niensens forslag om kun en Rute, gaar ud paa, at Automobiler ikke kommer i Nærheden af hans Ejendom, og det er ret egoistisk. Det er i Kommunens Interesse at imødekomme Landligerne.

Forslaget om to køreveje til Hornbæk blev derefter vedtaget med 14 stemmer mod 1. Den ene vej til Hornbæk var herefter ad Strandvejen, den anden via Borsholm-Dale-Tikøb. Tophastigheden blev samtidig stadfæstet til 15 km i timen.

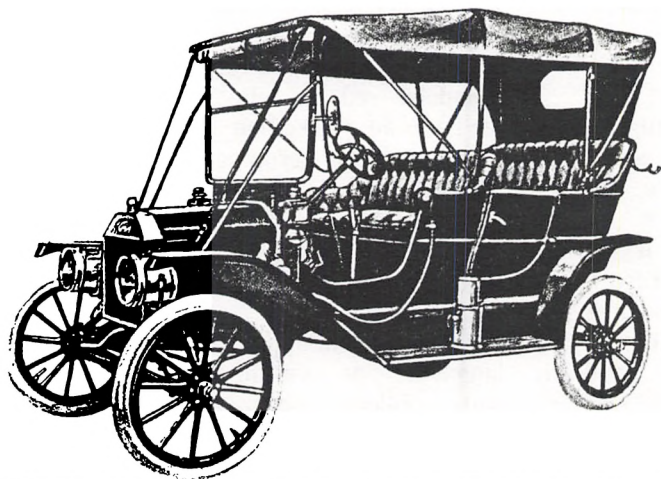
Dette var imidlertid kun én ud af talrige diskussioner om Automobiler, deres køreruter, vægtgrænser, tidspunkter, fart m.v. Diskussionen handler i bund og grund om dilemmaet: Hvis vi begrænser bilkørslen, så får vi måske færre af de indbringende landliggere - men

omvendt: Hvis der kommer flere biler, slides vejene, støj og støv blev forøget - og de lokale beboere blev generet.

Støvplagen

Først i 1920 sattes farten på Strandvejen op fra 15 km/t til 20 km/t. Til gengæld blev det værre og værre med en anden plage som følge af den øgede automobilkørsel: Støvet !

Vejene var jo endnu grusveje, kun i meget lille omfang var der tale om brolægninger i Tikøb Kommune. Det var derfor blandt den lokale Grundejerforenings fornemste opgaver, at sørge for at der dagligt blev vandet på Strandvejen. Det var den billigste måde at binde støvet på. Grundejerforeningen fik et tilskud til dette fra sognerådet, men måtte ellers selv betale. I 1920 skete der dog en forbedring, idet man belagde de større veje med clorcalcium - også dette bandt støvet, men holdt desværre kun højst et halvt år. Også andre forsøg med tjære forsøgte i disse år, hvor man godt nok kendte til at asfaltere - men det anså man for alt for dyr en løsning.

Ford T modellen her er fra 1909, og kan således sagtens have været blandt de bilmodeller, som man så på vejene i Nord-sjælland omkring 1. verdenskrig.

Automobiljammer

Ved et senere sognerådsmøde i 1914 var der atter "automobiljammer":

Ellekilde klagede stærkt over Forholdene paa Nordre Strandvej og ønskede strengere Kontrol med dem, der kører. Motorcyklister jager afsted og tuder, som om de var vilde, og gør Egnen usikker.

Harboe havde en Dag i Hornbæk set 8 Motorcyklister fare rundt som vilde, ganske tilstøvede og med forvildede Kvinder bagpaa.

Poulsen sluttede sig til *Harboe*, og nævnte at i Paasken har Automobilkørslen i Hornbæk været utaalelig. Støvet har staaet stille som en Mur.

Lidt senere i 1914 blev det drøftet at frigive Mørdrupvejen for bilkørsel, men der blev hurtigt enighed i sognerådet om, at det var for tidligt. Derimod måtte gæster til Hagemann på Borupgaard gerne benytte Rørtangvej og Stationsvej i Snekkersten - men kun såfremt der forud for hver kørsel blev ansøgt sognerådet om tilladelse og med angivelse af den pågældende bils indregistreringsnummer. Ved samme lejlighed blev det slået fast at sognets læger måtte køre på alle sognets veje såfremt de var i praksis.

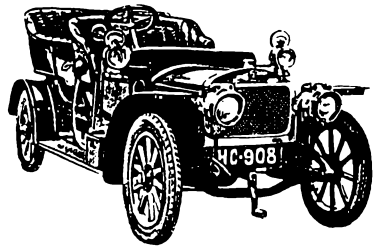
Om sammenhængen mellem biler og gymnastik

Tidligt på året i 1914 behandlede Tikøb Sogneråd en ansøgning om tilskud til gymnastikundervisning i foreningen Frem i Snekkersten. I den anledning havde fisker *Willumsen* følgende betragtning:

- Gymnastikken er meget heldig, særlig for Damerne, der maa være

gesvindte for at kunne springe til Side for Automobilerne, og som om Sommeren maa løbe en halv Mil eller klatre op i Træerne for at undgaa Støvet!

Kjeld Damgaard

Eller man kunne måske være så heldig at se en engelsk bil som denne Hilman fra 1908?

KORT OM

SOGNERÅDSMEDLEMMERNE:

Formanden hed i 1914 J. C. A. Larsen, og var snedermester i Horsørød, f. 1863, d. 1942. Han var sognerådsformand 1911-17, og folketingsmedlem for Venstre 1920-35.

N.Nielsen hed Niels til fornavn og var gaardejer i Plejelt.

Poulsen var murermester i Hornbæk og blev iøvrigt senere sognerådsformand. Fornavn: Carl.

A.Andersen: August Andersen var snedkermester i Hornbæk

Chr. Petersen var gårdejer i Borsholm, og blev senere sognerådsformand.

Harboe var forpagter af Hellebækgaard, og meget aktiv i landbrugskredse. Hans fulde navn var Ludvig Ferdinand Holst Harboe.

Ellekilde hed Gudmund til fornavn og var tømrermester i Boderne. Også han blev formand for sognerådet i en senere periode.

Willumsen var fisker i Snekkersten og hed Thorvald til fornavn.

Færdselsreglerne i 1903

SALEDES SOM DE KOM TIL AT GÆLDE I FREDERIKSBORG AMT FRA DEN 9. APRIL 1903:

§ 1. Tilladelsen til at færdes med Automobileer indskrænkes til at gælde efternævnte Landeveje:

Smidstrup-Helsingør (Strandvejen)

Rudegaard-Helsingør (Kongevejen)

Brønsholm-Fredensborg

Rudegaard-Hillerød

Hillerød-Helsingør

Hillerød-Frederiksværk

Frederiksværk-Helsingør

Hillerød-Slangerup

Frederikssund-Slangerup

Frederikssund-Kregome

Paa Strandvejen (Smidstrup-Helsingør) er det i Tiden mellem 16.

April og 30. September forbudt at køre med vognene paa Søn- og Helligdage samt paa andre Dage, paa hvilket stærk Færdsel kan ventes, naar derom er udstedt Bekendtgørelse fra Politiet.

§ 2. Motorvognenes Højde med Belæsning maa ikke overstige 5 Alen og deres største Bredde ikke 3 Alen.

Naar vognene ere bestemte til Fragtkørsel eller til at føre over 6 Personer, skulle deres Hjulfølge være mindst 5 Tommer brede.

§ 3. Den til Automobileerne anvendte Drivkraft maa virke uden Støj og uden Udstrømning af Røg eller Damp.

§ 4. Paahæftning af Vogne tillades ikke.

§ 5. Motorvognene maa intet Steds køre hurtigere end en almindelig Vogn i jævnt Trav.

§ 6. Automobileerne skulle være forsynede med en Klokke, hvormed der skal ringes, naar sammenstød kan befrygtes, med Lygter uden Reflektorer, som skulle holdes tændte fra en halv Time efter Solens Nedgang til en halv Time før dens Opgang, samt med Bremseapparater, som gøre det muligt at standse paa kort Strækning.

§ 7. Automobileer, Cyklister, Kørende og Ridende skulle vige tilbørlig til Side for hinanden efter de for Vejfarende hidtil gældende Regler, saaledes, at de, naar de møde hinanden, hver især skulle vige af til højre, og den der bagfra vil passere uden om en anden, der færdes i samme Retning, skal holde sig til venstre for denne. Gaaende have fortrinsvis Ret til Færdsel paa Vejratterne og de derpaa nedtraadte Stier, hvor Køretøjer og Cykler af enhver Art samt Ridende ubetinget skulle vige til side for Gaaende.

§ 8. Skulle Automobileer køre uden om kørende eller Ridende, maa Ringeapparatet i Tide benyttes og Automobilet holdes forsvarligt til Side. Under selve Forbikørslen maa Ringeapparatet ikke benyttes, og maa Farten ikke være stærkere end nødvendigt for at komme forbi.

Møde de kørende eller Ridende, skal Motorvognens eller Motorcyklens Styrer strax standse, naar Kusken eller Rytteren gør Tegn til ham, eller han

selv bliver Opmærksom paa, at Hestene eller Hesten viser Tegn paa Aengstelse.

(Udstedt i henhold til Lov af 4.2.1871 samt i henhold til Justitsministeriets skrivelse af 27.3. 1903)

KORT MEN KLART

Ved gennemlæsningen kan man jo ikke lade være med at tænke på, at færdselsreglerne altså kunne nedfældes i kun otte paragraffer. Den gik ikke i dag !

Men retfærdigvis skal det tilføjes, at der var yderligere nogle ting at tage vare på, før man begav sig ud på en automobiltur i 1903. F.eks. skulle man ansøge det pågældende sogneråd om tilladelse til at benytte sognevejene, ligesom der kunne være mange lokale forbud om kørsel af den ene eller anden grund.

KD

VI HAR MODTAGET:

Genindfør "Gaard"-betegnelsen i dansk retskrivning

Visioner i Kulturaaret 1996

I århundreder har den historiske betegnelse "gaard" været anvendt i det danske skriftsprog i mange sammenhænge. Dette gælder således i navne på slotte, herregaarde og godser samt for alle større og mindre landbrugsbedrifter.

Videre er "gaard"-betegnelsen et naturligt forekommende ord indenfor det kirkelige område, som f.ex.: "Præstegaard" - "Kirkegaard" -

"Sognegaard" og "Bispegaard". Også indenfor det øvrige offentlige område, er "gaard" ligeledes én af de mest anvendte betegnelser for såvel skoler som for børneinstitutioner, plejehjem m.m.

Så langt så godt! Men i 1948 kom så ændringen af retskrivningsloven og herunder statens påbud om, at det svenske Å/å skulle bruges overalt - også i historiske betegnelser, og dermed mistede skriftsproget sin

danske egenart !

Det var synd og skam, bl.a. fordi skriftsproget er en uadskillelig del af et lands kulturelle - historiske og æstetiske arv, og desuden bibeholdt andre europæiske sprog deres særpræg - herunder det svenske, som ikke på en eneste måde har ændret sig. Et faktum er det også, at indførelsen af det svenske Å/å i det danske skriftsprog ikke havde den folkelige opbakning, som burde have været en naturlig forudsætning for forslaget gennemførelse i praksis !

DET HISTORISKE DANSKE aa/AA VINDER FREM IGEN

Siden 1948 er der imidlertid sket mangt og meget for at genoprette særkendetegnet i skriftsproget, hvilket genindførelsen af det historiske danske AA/aa i by- og landsbynavne samt i kommune-, kirke- og sognenavne og i flere og flere geografiske betegnelser er et tydeligt bevis på.

En rundspørge til ejere af slotte og herregaarde viser klart, at man i 95% af tilfældene bruger det historiske danske AA/aa i navnet.

Som illustration af dette kan følgende expl. nævnes: AASTRUP HØVEDGAARD ved Iljørring, AAKÆR HØVEDGAARD ved Odder, AAGAARD HØVEDGAARD ved Gørlev på Sjælland, PALSGAARD GODS ved Juelsminde, AALHOLM SLOT på Lolland, RUGAARD HERRREGAARD i Veflinge på Fyn, Ungdomsskolen TAARUPGAARD ved Løgstrup i Jylland, WAAR HØVEDGAARD ved Nibe, OVERGAARD GODS ved Havndal, KAAS HØVEDGAARD ved

Holstebro, Rekonvalescenthjemmet VEDBYGAARD ved RudsVedby på Sjælland, NIVAAGAARD i Nordsjælland og mange, mange flere...

Da næsten alle herregaarde og landbrugsbedrifter er grundlagt længe før retskrivningslovens ændring i 1948, bruger ejerne meget naturligt AA/aa i stavemåden, også når det drejer sig om betegnelserne: "Herregaard" og "Hovedgaard", og det vil derfor være kulturhistorisk rigtigt, at det historiske danske AA/aa genindføres i danske GAARDNAVNE over det ganske land, og kulturministeriet har åbnet en dør på klem, idet man oplyser, at ejere af slotte, herregaarde og landbrugsbedrifter kan rette skriftlig henvendelse til: *Kort- og Matrikelstyrelsen, Stednavnesektionen, Rentemestervej 8, 2400 København NV.*

Ganske vist fastholder Kort- og Matrikelstyrelsen, at begreberne "gaard", "hovedgaard" og "herregaard" betragtes som fællesnavne, og derfor skal de altid skrives med å/Å. Men denne fortolkning må ud fra et logisk og historisk synspunkt give et forklaringsproblem for Stednavneudvalget og Kort- og Matrikelstyrelsen, idet mange gaardnavne har sin oprindelse i enten navnet for de slægter/bygherrer, der i sin tid har opført de pågældende ejendomme, og i andre tilfælde har gaardnavne relation til den nærmeste landsby eller omvendt.

Som bekendt er alle personnavne hvori AA/aa indgår, fritaget for reglen om skrivemåden Å/å, og dybest set er

gaardnavne vel også personlige navnebetegnelser, og det kan derfor anbefales alle, der er interesseret i genindførelsen af AA/aa i gaardnavne, at rette henvendelse til Kort- og Matrikelstyrelsen, således at retfærdigheden igen kan ske fyldest på dette område, og således at de ægte og oprindelige navne kan blive anført på nyudgivne kort i årene fremover.

GEOGRAFISKE BETEGNELSER MED aa/AA

Endvidere vil det også være naturligt og historisk rigtigt, at også geografiske betegnelser som: FJORDE, BUGTER, ØER, SØER, LÆER, SKOVE, PLANTAGER m.m. får tilladelse til at anføre sådanne navne med det historisk danske Aa/aa. Denne udvikling er allerede i gang: Officielt hedder det bl.a. AABENRAA FJORD, HOLMEGAARD MOSE m.v.

Geografisk/historisk interesserede personer, kan fremme denne rigtige udvikling ved at rette henvendelse til den tekniske forvaltning i den pågældende kommune.

Ændring af geografiske betegnelser fra Å/å til Aa/aa har yderligere den fordel, at det er helt omkostningsfrit for de respektive kommuner, som i tilfælde af en positiv holdning, skriftligt meddeler de ønskede ændringer til Kort- og Matrikelstyrelsen, som så automatisk retter de nyudgivne kort ved næste udgivelse.

KRITERIER FOR ÆNDRING I STEDNAVNE

Kort- og Matrikelstyrelsen har opstillet nogle få, klare regler for ændringer, og af disse kan nævnes:

1. Stednavne på objekter indenfor kommunegrænsen rettes, såfremt kommune- el. bynavnet indgår i navnet, som f.ex. bebyggelser, sogne, vandløb, søer og skove og i bebyggelsesnavne optaget i Postadressebogen med eget postnummer.

2. Farvandsnavne ændres, hvis 2/3 af arealet ligger i den pågældende kommune.

3. Ligger objektet i flere kommuner, som f.ex. lange vandløb og amtsvandløb, skal alle berørte kommunalbestyrelser - samt evt. amtets - godkendelser foreligge.

4. Kort- og Matrikelstyrelsen deltager ikke i indhentning af de nødvendige godkendelser i nabokommuner og amter.

Som bekendt er året 1996 Kulturaar, og det vil derfor være et naturligt og rigtigt signal at give befolkningen og kommunerne, at det danske skriftsprogs historiske identitet igen får mulighed for at genindtage sin retmæssige plads i sproget.

Læsere af denne artikel er velkommen til at skrive til undertegnede med erfaringer, oplysninger eller spørgsmål vedr. emnet.

Niels S.v.F. Kieler
"Solbakken"
3140 Aalsgaarde

Arrangementerne i det næste halve år

UDSTILLING:

Historien om "Den hvide By"

Fra den 16. december til og med 31. december vises i Espergærde Biblioteks forhal en udstilling af Per Christiansen: "Historien om den hvide by". Udstillingen vises på plancher og ferniseringen er den 17. december kl 18.45.

JULEHYGGE:

Fortælleraften

Fortælleraften tirsdag den 17. december 1996, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek. Aftenen vil blive "bestyret" af Else Elbæk, der er udnævnt til "trådholder". Hvis nogen har en god historie, må man gerne være forberedt på at fortælle den. Til at fremme julehyggen bliver der salg af gløgg og æbleskiver for 20.- kr.

FOREDRAG:

Karl den Tolvtes landgang ved Tibberup i år 1700

Næstformanden for "Bevaringsforeningen Mørdrup", Kresten Tommerup, vil i sit foredrag vise landkort og omtale endnu synlige minder om begivenheden for snart 300 år siden. Foredraget foregår på Espergærde Bibliotek tirsdag den 14. januar 1997, kl 19.15.

FOREDRAG:

Bonde og husmand i Nordsjælland

Museumsinspektør ved Nordsjællandsk Folkemuseum, Flemming Beyer, (kendt fra bl.a. foreningens Mølle-tur for et par år siden), holder foredrag på Espergærde Bibliotek tirsdag den 18. februar 1997, kl 19.15, om bønder og husmænd i Nordsjælland.

FOREDRAG:

Espergærde Liv

Museumsinspektør ved Flynderupgaard Museet, Anne Majken Snerup Rud, holder tirsdag den 11. marts 1997, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek, et foredrag med udgangspunkt i den såkaldte "Espergærde-undersøgelse".

GENERALFORSAMLING OG

FOREDRAG:

Hestekilden, Helsingørs gamle vandforsyning

Generalforsamlingen i Historisk Forening starter tirsdag den 15. april 1997, kl 19.15 på Espergærde Bibliotek, og umiddelbart derefter holder arkæolog ved Helsingør Kommunes Museer, Lone Hvass, et foredrag om udgravningerne forud for

opførelsen af det nye Stürups Plads Center i Helsingør.

UDFLUGT:

Nivaagaard Teglværk

Fhv. formand Anton Benkjær vil være vor vært ved forårsudflugten til

Nivaagaard Teglværk. Vi skal se den gamle ringovn, der er et unikt industrimonument. Anton Benkjær arbejdede i mange år - og indtil teglværket lukkede - som formand på teglværket. Turen afsluttes med en vandretur til den gamle krigshavn i Nivaa-bugten. Husk: Fornuftigt fodtøj. Vi mødes ved indgangen kl 14.00.

Den hvide By

Den 17. september havde foreningen besøg af arkitekt Per Christiansen og Annie Thygesen Andersen. Det blev en dejlig aften, hvor vi mødte en veloplagt Per og en jordstrålende Annie.

Til aftenen havde Per fremstillet en serie flotte plancher, som var ophængt i salen. Disse blev ikke beset efter fortjeneste, da tiden ikke tillod det. Vi besluttede at biblioteket skulle anmodes om, at lade ophængningen forblive nogle dage. Desværre var dette umuligt på grund af et arrangement næste dag, og til vor ærgrelse, måtte

plancherne straks nedtages.

Vi var for sent ude til at få plancherne ophængt under Kulturnatten, men fik tilbud om at lave udstilling i bibliotekets forhal i sidste halvdel af december måned. Det er vi meget glade for. Det er her placherne kan få den opmærksomhed, de fortjener.

I forbindelse med vor fortælleraften den 17. december, inviterer vi medlemmerne til fernisering kl 18.45.

Holger Dahl

Tillykke Per !

Med glæde erfarer vi, at Du er blevet udnævnt til æresmedlem af Stejlepladsgruppen.

Du er jo ikke blot arkitekten for Den hvide By, men også stifter af fiskeriudstillingen på Flynderupgaard Museet og i høj grad lokalpatriot for

Strandvejs-området.

Historisk Forening beundrer Stejlepladsgruppens handlekraft og er ganske enige, når de viser Dig den hæder at udnævne Dig til æresmedlem.

Holger Dahl

ÆGTESKABSANNONCER

Den mørke Dame, som i Søndags i et mindre Selskab først var i Hamlets Gaard og senere i Sommerlysts Salon og der fixerede en til højre siddende Herre, bedes venligst opgive Adresse, hvor Brev kan træffe hende, i Billet, mk. »1953« Helsingborg poste restante.

Bedes i Svaret opgive de Genkendelsestegn, som den ærede Dame observerede.

Som man dog kunne skrive i de dage! Desværre får vi aldrig at vide om "den ærede Dame" havde fundet behag i denne herre.

(Helsingør Avis 24. sept. 1901)

Gad vide hvor mange hundrede eller tusinde svar "Wera" i Malmø mon fik på denne annonce?

(Helsingør Avis 29. jan. 1920)

Hvor

ftnes den ensomme mand, uten pengar eller venner, som vil gifte sig med ung vakker kvinde, der nylig gennem arv har blevet ejer av et større kontant beløp og et stort gods. Send svar til „Wera“, Malmø 4, Sverig.

Ægteskab.

En ung Gaardmandsdatter med større disponibel Formue, kunde ønske at danne sig Hjem med en agtet Mand, enten Byen eller paa Landet. Frk. Anna K. Jeppesen, Randersgade 4, 1. Sal, København Ø

Mon ikke også denne annonce gav en hel del svar?

(Helsingør Avis 04. maj 1920)

Historisk forenings bestyrelse

Formand: Holger Dahl, Hyacintvej 19, 3060 Espergårde, tlf 42 23 17 16

Næstfmd.: Helge Rasmussen, Mørdrupvej 57, 3060 Espergårde, tlf 42 23 27 64

Kasserer: Fini Pøde Pedersen, Stokholmsvej 83, 3060 Espergårde, tlf 42 23 26 10

Sekretær: Else Ribæk, Gefionsbakken 5 B, 3060 Espergårde, tlf 42 23 51 44

Best.medl.: Ida Schmidt, Stubvænget 13, 3060 Espergårde, tlf 42 23 48 48

1. suppleant: Per DÅ, P.W.Tegners Vej 9, 3070 Snekkersten, tlf 42 22 02 62

2. suppleant: Søren Fisker, Strandgade 91A, 3000 Helsingør, tlf 49 20 18 22